

КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА

на специалност БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ИСТОРИЯ

Област на висшето образование: Педагогически науки

Професионално направление: Педагогика на обучението по ...

Образователна-квалификационна степен: бакалавър

Професионална квалификация: Учител по български език и литература и по история

Квалификационната характеристика на завършилите специалност **Български език и история** с образователно-квалификационна степен „бакалавър”, придобили висше образование в Шуменския университет „Епископ Константин Преславски”, както и учебният план, осигуряващ тяхната подготовка, са съобразени с Наредбата за държавните образователни изисквания за придобиване на висше образование за образователно-квалификационна степен „бакалавър” – ПМС № 162/2002 г., с Наредбата за единните държавни изисквания за придобиване на професионална квалификация "учител" приета с ПМС 162 от 1997 г., обн., ДВ, бр. 34 от 25.04.1997 г. т. 4, р. 2, № 329м, с Националния класификатор за професиите, съобразно придобитото образование, професионална квалификация и правоспособност, изм. ДВ – бр. 8/12.09.2003 г. и представя основните цели на обучението и възможностите за професионалната им реализация.

Завършилите специалността Български език и история получават професионална квалификация «Учител по български език и литература и по история»

I. ЦЕЛИ НА СПЕЦИАЛНОСТТА

1. Основна цел на специалността

Специалност **Български език и история** има за цел да подготвя квалифицирани кадри за всички области на съвременния социален живот, които изискват висше филологическо, историческо и педагогическо образование, способни да се адаптират към динамичните пазарни условия и нарастващите изисквания към специалистите в сферата на хуманитаристиката.

Обучението по специалността Български език и история с професионална квалификация “учител” има за цел да подготви кадри с фундаментална филологическа, историческа и педагогическа компетентност да преподават български език и литература и история, да даде на бъдещите учители общотероретична подготовка и да формира у тях професионална преподавателска компетентност, умение за провеждане на учебен процес, основан на съвременните постижения в теорията и методиката на преподаването.

Завършилите специалността могат да работят в областта на средното образование, а също като историци и специалисти в областта на филологията – уредници в исторически музеи и в музейни сбирки, екскурзоводи и специалисти, работещи в различни сфери на туризма, културата и образованието, експерти в регионалните инспекторати, в местни, национални и международни правителствени и неправителствени организации, в печатни и електронни медии.

2. Допълнителни цели на специалността

Изграждане на специалисти, подготвени за работа в интеркултурна и мултиетническа среда, мотивирани за непрекъснато развитие и самоусъвършенстване.

3. Основни задачи на обучението

3.1. Изграждане у студентите на база от знания по български език и литература, по история, по педагогика и психология, по методика и дидактика на обучението по български език и литература и по история.

3.2. Изграждане на оптимална образователна среда, стимулираща професионалното общуване на високо ниво и даваща възможност за творческа изява.

3.3. Изработване на учебна документация, отговаряща на съвременните тенденции в езиковата и историческа подготовка и педагогическата практика.

3.4. Използване на съвременни методи за обучение, съобразени с водещите практики в страната и чужбина.

3.5. Осигуряване на възможност за междууниверситетска и международна мобилност.

3.6. Съвременно информационно осигуряване на учебния процес и проектирането му в съответствие с целите и задачите на обучението.

3.7. Формиране на личностни компетенции, осигуряващи на бъдещия специалист възможност за адаптиране към условията и изискванията на професионалната среда, както и за собствено по-нататъшно професионално израстване: историческа компетентност, езикова култура, чуждоезикова компетентност, компютърна грамотност, умение за работа в интеркултурна среда, умение за работа в екип, етичност.

3.8. Изграждане на професионално-личностни качества, способности и желание за самоусъвършенстване и самообразование.

II. КВАЛИФИКАЦИОНЕН СТАНДАРТ

Структура и организация на учебния процес

Преподаването в специалност **Български език и история** в Шуменския университет изцяло се вписва в традициите на изучаването на филологическото, историческото и педагогическото образование. Структурата и организацията на учебния план дават възможност за студентска мобилност.

Преподаването в специалността се осъществява в рамките на задължителни, избираеми и факултативни дисциплини.

Задължителният блок включва дисциплините, изграждащи теоретичната база от филологически, исторически и педагогически знания и умения по специалността: **Български език и история**.

Неделима част от учебния план на специалност **Български език и история** са практическите дисциплини, провеждани в средното училище – хоспитиране, текущи педагогически практики и преддипломни педагогически практики.

Студентите изучават задължително чужд език (по избор) и класически език.

Избираемите и факултативните дисциплини от учебния план обогатяват подготовката на студентите, като им предоставят знания по специфични, актуални проблеми на езикознанието и литературата, на историята и археологията и др. Наред с това избираемите и факултативните дисциплини изграждат у студентите умения за откриване на различните форми на системна зависимост по линията наука - култура – комуникация - общество.

Избираемите дисциплини са ориентирани към теоретичната подготовка на студентите и са тясно свързани със спецификата на професионалното направление.

Факултативните дисциплини в учебния план са с практико-приложна насоченост. В съответствие с личните си интереси студентите от специалност **Български език и история** могат да посещават и занятията в други специалности на факултета и университета, като според действащата система за натрупване и трансфер на кредити тези дисциплини им се признават като факултативни.

Списъкът с избираеми и факултативни дисциплини в рамките на факултета по хуманитарни науки се актуализира ежегодно.

В рамките на своето следване студентите от специалността могат да преминат частично обучение в друг ВУЗ в страната и чужбина, като дисциплините, по които са били обучавани: 1) се приравняват към сходни задължителни дисциплини в учебния план; 2) се признават като избираеми, ако са в тематиката на направлението или 3) се интерпретират като факултативни в останалите случаи.

Всички факултативни дисциплини се вписват в дипломата за завършено висше образование.

В резултат от това в квалификационната характеристика на специалиста „бакалавър” на преден план се извеждат:

1. Област и обхват на знанията:

В резултат на обучението си в специалността **Български език и история**, успешно завършилият специалист:

- притежава разширена фундаментална и специализирана подготовка по различни дисциплини от областта на филологията и историята;
- притежава задълбочени познания по методика и дидактика на обучението по български език и литература и по история;

2. Област и обхват на уменията.

Завършилият специалност **Български езици и история** следва да притежава умения за:

- адаптиране към изменящите се условия на професионалната реализация;
- самостоятелна професионална работа и за работа в екип;
- прилагане на получените теоретични знания в практиката на историческите и географските изследвания;
- аотиране, рефериране, интерпретиране и оценка на различни видове научни текстове;
- образователна мобилност и международна сравнимост на получените знания и придобитите способности;
- публична речева изява в писмен и устен вид;

- прилагане на модерни образователни стандарти и за адаптиране към модерните технологии в сферата на обучението

3. Компетентности

Завършилият специалност **Български език и история** притежава следните компетентности:

2.1. Личностни компетентности:

- нагласа за поддържане на широка осведоменост за новостите в областта на филологията и историята;
- формирана професионална мотивираност по отношение на бъдещата професия и реализация;
- способност за по-нататъшно самообучение и професионално усъвършенстване с помощта на информационните технологии и използването в практическата си дейност на нови знания и умения, в това число и в нови области на знанието, които не са непосредствено свързани със сферата на дейност;
- развито аналитично мислене и критична оценъчност, бърза ориентация в ситуация на свръхинформираниост и многопосочност на информационните източници;
- способност за усъвършенстване на своето интелектуално и културно равнище;
- способност да проявява инициатива, в това число и в ситуации на риск, да носи отговорност за решенията си;
- умения за работа в екип, способност да поражда нови идеи, да се адаптира към нови ситуации, да преценява натрупания опит, да анализира възможностите си;
- формирана култура на общуване и информационно посредничество при спазване на общочовешките ценности и етични норми.

2.2. Професионални компетентности:

В професионалната си дейност завършилият образователно-квалификационна степен „бакалавър” трябва да:

- има изградена база от знания по филологическите, историческите и методическите основи на обучението по български език и литература и по история;
- има изграден творчески подход към преподаването, конструирането и провеждането на учебните занятия;
- работи с непрекъснато развиващите се и променящи се технологии в областта на хуманитаристиката и адекватно да променя професионалната си компетентност във връзка с изменящите се от това условия на труд;
- умее да проектира педагогическия процес в съответствие със задачите на обучението.
- адаптира общите си комуникативни умения към специфичните условия на педагогическия дискурс;
- адаптира филологическите и исторически знания към спецификата на различните видове училища и образователни степени;
- решава практически дидактически задачи в конкретни учебни ситуации и научни задачи в зависимост от работната среда;
- прилага съвременни, възрастовосъобразени психолого-педагогически подходи;
- осъществява при необходимост професионална практическа дейност в различни образователни, културни и обществени институции на национално и регионално равнище;

- съвместява теоретичните си знания с практически умения като гаранция за ефективно упражняване на позицията на професионален посредник в сферата на филологическото и историческото образование;
- усъвършенства организацията на собствената си дейност и условията на труд, като се възползва от възможностите за обмяна на опит;
- прилага познания и компетенции от различни области на обществения живот в работата си и при работа в екип;
- спазва нормативните, професионалните и етичните стандарти.

III. ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ

Завършилите специалността **Български език и история** с образователно-квалификационна степен “бакалавър” и професионална квалификация “учител“ придобиват правоспособност:

- да работят като учители по български език и литература и по история и цивилизация в основните и средните училища в страната, както и като ръководители на извънкласни и извънучилищни дейности;
- да заемат административни и организационни длъжности в сферата на образованието (директор, заместник-директор, помощник-директор, педагогически съветник и др.);
- да работят като експерти в регионалните инспекторати по родноезиково обучение и по история;
- да работят в специализирани педагогически заведения - в детски школи, в езикови школи, в центрове за работа с деца;
- да работят като музейни специалисти, екскурзоводи и специалисти в областта на туризма и услугите;
- да работят като експерти в централните и регионални архиви;
- да работят като специалисти в културни, образователни и други институции, в местни, национални и международни правителствени и неправителствени организации;
- да работят като специалисти в печатни и електронни медии.

IV. ИЗИСКВАНИЯ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНО-КВАЛИФИКАЦИОННА СТЕПЕН „БАКАЛАВЪР” ПО СПЕЦИАЛНОСТ БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ИСТОРИЯ

Бакалавърската степен се придобива след 4 годишен курс /8 семестъра и 240 кредита/, съгласно учебния план.

Дипломирането се осъществява чрез:

1. Държавен изпит по български език или по литература (по избор).
2. Държавен изпит по обща или по българска история (по избор).
3. Дипломна работа по едно от направленията (филологическо или историческо).

Дипломната работа отменя държавния изпит от съответното направление.

4. Държавен практико-приложен изпит по български език.
5. Държавен практико-приложен изпит по литература.
6. Държавен практико-приложен изпит по история.

V. ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

Завършилият специалността може:

- да продължи образованието си в образователно-квалификационна степен „магистър“;
- да получи ново висше образование по друга специалност от номенклатурата на специалностите в Университета;
- да участва в различни форми на следдипломна квалификация и учене през целия живот.